

Forslag til Nationalpark Vadehavet

Informations- og debathæfte

Det kan du læse mere om:

Side 1: **Du kan give din mening til kende**

Oprettelsen af nationalparken beror i høj grad på lokal opbakning og borgerinddragelse. Derfor er det vigtigt, at du giver din mening til kende.

Side 3: **Forslag til Nationalpark Vadehavet**

Det dansk-tyske-nederlandske Vadehav er et af Europas vigtigste naturområder. Den danske del er nu også udpeget som nationalpark på grund af områdets helt unikke natur- og landskabs- og kulturmæssige værdier.

Side 7: **Målsætninger for Nationalpark Vadehavet**

Målsætningerne er pejlemærker for, hvordan naturen, kulturhistorien, friluftslivet og områdets erhvervsliv kan styrkes.

Side 11: **Nationalparkfond Vadehavet og nationalparkbestyrelsen**

Nationalpark Vadehavet får en selvstændig bestyrelse, som skal varetage de mange forskellige interesser. Ved sammensætningen vil der blive tilstræbt en balance mellem benyttelses- og beskyttelsesinteresser, og medlemmerne skal så vidt muligt have en tilknytning til området.

Side 13: **Nationalparkens økonomi**

Nationalpark Vadehavet modtager et engangsbeløb fra staten til at starte med, og kommer derefter på finansloven.

Side 14: **Forhold til myndighedernes planlægning og lovgivning**

Staten og de fire kommuner; Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder, skal i deres planlægning følge reglerne for de internationale naturbeskyttelsesområder. Nationalparkbestyrelsen får ikke myndighedsopgaver.

Side 16: **Om nationalparkloven**

Hvad er en dansk nationalpark? Kan afgrænsningen ændres? Hvordan bliver nationalparken organiseret? Hvad er nationalparkbestyrelsens og nationalparkrådets opgaver?

Side 18: **Bilag 1: Udkast til bekendtgørelse**

De regler, der vil komme til at gælde for Nationalpark Vadehavet.

Side 20: **Bilag 2: Resume af miljøvurdering**

Konsekvenser af Nationalpark Vadehavet.

Du kan give din mening til kende

Oprettelsen af nationalparken beror i høj grad på lokal opbakning og borgerinddragelse. Derfor er det vigtigt, at du giver din mening til kende.

Debat i fire måneder

I dette informations- og debathæfte finder du en beskrivelse af forslaget til Nationalpark Vadehavet. Forslaget består konkret af:

- Udkast til bekendtgørelse om Nationalpark Vadehavet
- Forslag til nationalparkbestyrelsens sammensætning
- Nationalparkens økonomiske grundlag
- En miljøvurdering

Forslaget til Nationalpark Vadehavet er udarbejdet på baggrund af Pilotprojekt Nationalpark Vadehavet og de gennemførte workshops i efteråret 2008. Forslaget er til debat og høring i 18 uger.

Hvis du har bemærkninger, der skal indgå i vurderingen, skal du sende dem skriftligt til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø eller på mail sns@sns.dk senest torsdag den 9. september 2010.

Efter høringsperioden vurderer miljøministeren de indkomne høringssvar og foretager på den baggrund eventuelt ændringer i bekendtgørelsen. Herefter underskriver og udsteder ministeren bekendtgørelsen om Nationalpark Vadehavet, og så er nationalparken formelt en realitet.

Mulighed for mere debat og information

I høringsperioden gennemfører Skov- og Naturstyrelsen en række lokale arrangementer i samarbejde med de fire kommuner; Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder (se bagsiden af dette hæfte). Her kan du få mere information om nationalparken og dele dine synspunkter med andre. Det samme kan du på hjemmesiden www.danmarksnationalparker.dk

Har du spørgsmål?

Hvis du efter at have læst informations- og debathæftet skulle have nogle spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os. Vores kontaktinformationer står på bagsiden.

Forslag til Nationalpark Vadehavet

Det dansk-tysk-nederlandske Vadehav er et af Europas vigtigste naturområder. Den danske del er nu også udpeget som nationalpark på grund af områdets helt unikke natur- og landskabs- og kulturmæssige værdier. Planlægning og samarbejde er afgørende for, hvordan nationalparken udvikler sig på længere sigt.

En nationalpark giver gode muligheder for at fastholde og øge naturværdierne og den biologiske mangfoldighed i området. Vadehavet er i høj grad præget af en naturlig dynamik, som efter tusinder af år stadig foregår med tidevand og stormfloder som de afgørende kræfter. Mennesket har sat sit præg på naturen og landskabet især i marsken i form af landvinding og digebyggeri samt udnyttelse af naturens ressourcer. Området rummer tillige store kulturhistoriske værdier, som sammen med naturværdierne, rummer et enestående potentiale for naturoplevelser, friluftsliv og kulturhistoriske oplevelser.

Samlet set kan Nationalpark Vadehavet være et aktiv for den lokale udvikling, og være med til at sikre en positiv udvikling i samarbejde med bl.a. kommuner, lokale borgergrupper, lodsejere, virksomheder og institutioner.

Tæt samspil

Nationalpark Vadehavet bliver skabt i tæt samarbejde mellem nationalparkbestyrelsen og lokalsamfundet, de fire kommuner Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder, Miljøministeriet, organisationer, lodsejere, naturgæster samt andre med interesse for Vadehavet.

Samarbejdet mellem alle medspillere er altafgørende for, hvordan nationalparken kommer til at udvikle sig. Kodeordene er planlægning, lokal inddragelse og frivillighed. En nationalpark bliver i sagens natur ikke skabt fra den ene dag til den anden, men er resultatet af en langsigtet planlægning og udvikling.

Nationalparkens grænser

Nationalpark Vadehavet udgør ca. 146.600 ha og omfatter Vadehavet, vadehavs-øerne, Skallingen, Varde ådal, Marbækområdet og dele af marsklandet bag digerne på fastlandet. Næsten hele nationalparken er udlagt som internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 og Ramsar). Der sker ikke, som følge af nationalparkens oprettelse, en udvidelse af de internationale beskyttelsesområder.

Miljøministerens forslag til afgrænsning følger den afgrænsning, som blev aftalt med partierne bag nationalparkloven. Afgrænsningen er finjusteret i samarbejde med de respektive kommuner og kan ses på kortet side 4.

Du kan også zoome ind og se nærmere på grænsen på www.danmarksnationalparker.dk

KORT OVER NATIONALPARK VADEHAVET

Målsætninger for Nationalpark Vadehavet

Nationalparkens målsætninger er de pejlemærker, som nationalparkbestyrelsen skal arbejde ud fra, når nationalparken skal udvikle sig på lang sigt. Udviklingen vil ske gennem frivillige aftaler og lokalt baseret samarbejde, for eksempel udvikling af oplevelsesøkonomi.

Naturen skal styrkes

Vadehavet rummer natur i international særklasse. Et hovedformål med nationalparken er at bevare disse vigtige naturtyper. Det drejer sig om selve Vadehavet med dets lavvandede havområder, dybene, tidevandsrender, højsande og vadeflader, om Skallingen og Vadehavs-øerne med deres rige variation af naturtyper i strand- og klitterrænet og om marsken med strandenge, åmundinger og inddigede områder (koge) langs fastlandets kyst.

Varde Å's udmunding i Ho Bugt er den eneste naturlige flodmunding uden diger og sluser i det dansk/tysk/nederlandske Vadehav, et såkaldt estuarie.

Vadehavet skal bevares som et økosystem, hvor den naturlige dynamik fortsat får rig mulighed for at udfolde sig. De mange karaktergivende landskabselementer og den dynamisk landskabsdannelse, ikke mindst i klit- og naturlige marskområder, skal bevares. Vadehavet skal bl.a. beskyttes mod indgreb i den naturlige tidevandsdynamik, mod næringsstofbelastning, invasive arter og anden unaturlig forstyrrelse af dyre- og plantelivet.

Nationalparkbestyrelsen skal i samarbejde med lods-ejerne og kommunerne arbejde for at bevare og udvikle naturværdierne i nationalparken bl.a. ved at bevare og fremme en landbrugsdrift i marsken, som sikrer kulturlandskabet og områdets mange karakteristiske arter. Det kan bl.a. ske gennem frivillige aftaler om landskabsbevarende og naturforbedrende tiltag, så yderligere dræning og næringsstofftilførsel begrænses og marskens karakteristiske åbne landskabsprofil bevares. Derved vil også yngleområder for engfugle forbedres.

Kulturhistorien skal være synlig

Nationalparken er rig på kulturmiljøer, kulturhistoriske spor og helheder, og rummer en lang række fortællinger om menneskets liv og færden. Fortællinger om samspillet med havet og brug af naturens ressourcer fra oldtid til nutid. I området findes en række enestående kulturminder, der vidner herom i form af værfterne, digerne, kogene og den karakteristiske bebyggelsesstruktur med landsbyerne, der ligger på overgangen mellem den lavtliggende, våde marsk og de højreliggende, tørre bakkeøer og hedesletter (geesten).

Tøndermarskens værfter og kog illustrerer, hvordan middelalderens passive højvandsbeskyttelse afløses af mere aktiv kystsikring og forbedret landvindingsteknik gennem renæssance og moderne tid. Fanøs skipperbyer, Sønderho og Nordby, er særlige for Vadehavet, og fortæller om handlens og søfartens betydning i 1600- og 1700-tallet. Befolkningens tiltrækning til Vadehavet som fritidslandskab afspejles bl.a. i sommerhusområdet Lakolk, der blev anlagt omkring år 1900.

Nationalparkbestyrelsen får en vigtig opgave i at bevare, styrke og synliggøre de kulturhistoriske værdier. Dette kan for eksempel ske ved at arbejde for pleje og vedligeholdelse af karakteristiske og værdifulde bygninger og anlæg. Der kan desuden gennem frivillige aftaler skabes en øget adgang til oplevelse af disse kulturværdier, uden at det giver en øget slitage på området. En bevarelse af de kulturhistoriske værdier forudsætter et tæt samarbejde mellem myndigheder, lodsejere og museer.

Et andet vigtigt forhold er at udbygge viden om historiske spor i landskabet og om kulturarven mere generelt. Med formidling som redskab, kan nationalparkbestyrelsen skabe en øget bevidsthed om nationalparkens værdier og samhørigheden med det tyske og nederlandske vadehavsområde.

Mere friluftsliv

Vadehavet besøges og benyttes i forvejen af mange mennesker, og der findes i dag en række publikumsanlæg i form af vandre-, ride- og cykelstier, rasteplasser, shelters, fugletårne, udstillinger mv.

Der er således gode muligheder for naturoplevelser og kulturhistoriske oplevelser samt friluftsliv i store dele af Vadehavet. Med en nationalpark kan man yderligere forbedre mulighederne for at lokale og gæster kan nyde og opleve naturen på egen hånd eller på guidede ture.

Adgangen til nationalparken kan for eksempel udbygges med anlæg som sammenhængende stisystemer, sti-sløjfer med tilhørende P-muligheder eller med etablering af særlige udsigtspunkter. Derudover kan kendskabet til friluftstilbuddene forbedres ved en mere koordineret og målrettet information.

Det er et mål i sig selv, at adgangen til og brugen af nationalparken skal udvikles i samarbejde med lokalbefolkningen og tilrettelægges uden at det forringer de sårbare dele af naturen og landskabet.

I nationalparken vil der gælde de samme regler for færdsel i naturen som alle andre steder i Danmark. Med bekendtgørelsen om Nationalpark Vadehavet lægges ikke hindringer for fortsat jagt og fiskeri, hvor dette er tilladt i forvejen.

Bedre formidling

I Vadehavsområdet er der en lang tradition for natur- og kulturformidling, der i dag tæller mere end 12 institutioner og en række lokale historiefortællere. En stor gruppe af museer, oplevelsescentre og formidlere

er gået sammen i Vadehavets Formidlerforum, som bl.a. står for projektet "Mit Vadehav".

Formidlingen er rettet mod såvel børn som voksne, lokale som besøgende. En formidlingstradition der skal videreføres og videreudvikles af den kommende nationalparkbestyrelse.

Videreudvikling kan for eksempel ske ved, at der etableres støttepunkter i området, der giver mulighed for oplevelse, erkendelse og viden. Eller den kan ske med udvikling af kontaktflader til efterskoler og ungdomsuddannelser, hvor de unge inspireres til at arbejde og tænke innovativt, ud fra det landskab og den kultur de lever i. Det kan ske mere konkret med informationsskilte ved indgangene til nationalparken eller på centrale steder.

Det vil være en vigtig opgave for nationalparkens bestyrelse at sikre, at Vadehavsområdets mange forskellige aktører og lokalbefolkningen samles i en koordineret indsats om formidling af natur- og kulturlandskabet.

Undervisning og forskning er vigtigt

Nationalparkbestyrelsen skal også arbejde for at understøtte forskning og styrke undervisning i nationalparkens værdier. Det kan ske ved at etablere nye faciliteter og undervisningstilbud, og ved at fastholde og styrke de mange tiltag, der allerede er i gang. I Vadehavsområdet er der stor erfaring med og fokus på udvikling af undervisning i områdets natur- og kulturværdier, og der er iværksat en række tiltag som undervisningsprojektet "Mit Vadehav", natur- og udeskoleundervisning, historiske værksteder, lejrskoleforløb, feltstudier mv. Nationalparkbestyrelsen kan arbejde for, at de positive erfaringer, der allerede er høstet, gøres tilgængelige og udbredes, så flest muligt kan få glæde af dem.

Det er en vigtig opgave for bestyrelsen at følge nationalparkens udvikling og løbende tage stilling til, om nationalparken opfylder bekendtgørelsens målsætninger. Dette kan ske med udgangspunkt i data fra det nationale overvågningsprogram for vand og natur (NOVANA), det trilaterale overvågningsprogram, besøgstal fra turistbranchen m.v. Bestyrelsen kan også gennemføre supplerende undersøgelser.

Styrket erhvervsudvikling

Når Nationalpark Vadehavet bliver etableret, vil det tiltrække flere gæster og turister, end der er i dag. Med en hensigtsmæssig planlægning behøver det ikke at give anledning til gener for områdets beboere og lodsejere.

Flere turister betyder samtidig flere arbejdspladser og en øget omsætning i de brancher, der arbejder med forskellige dele af oplevelsesøkonomien, herunder overnætnings- og restaurationsvirksomhed. At Vadehavet får status af nationalpark giver desuden bedre muligheder for at markedsføre Vadehavsregionen og fremme udviklingen af eksisterende og nye "nationalpark-produkter" – f.eks. indenfor fødevarer og lokalt håndværk. Nationalparken vil således kunne understøtte den lokale indsats, der gennemføres af foreninger som "Vadehavsprodukter" og "Vadehav, Marsk og Mad".

Lodsejere i nationalparken vil få mulighed for at indgå frivillige aftaler med nationalparkbestyrelsen. Formålet med sådanne aftaler er at skabe bedre vilkår for natur, kulturhistorie og friluftsliv – og kan f.eks. omhandle driften på arealerne, nye stier eller pleje af fortidsminder og kulturhistoriske elementer.

Nationalparken kan således give en enestående mulighed for at oplevelsesøkonomien styrkes gennem lokalt samarbejde og lokal foretagsomhed. Nationalparkbestyrelsen kan arbejde for at disse muligheder udnyttes, men det er samtidig vigtigt at understrege, at nationalparkbestyrelsen ikke har myndighed til at regulere erhverv i området.

Samarbejde og lokal udvikling

Det er vigtigt, at Nationalpark Vadehavet udvikles i tæt samspil med omgivelserne, bl.a. vadehavssamarbejdet mellem Danmark, Tyskland og Nederlandene (Det Trilaterale Vadehavssamarbejde) og dermed bidrage til en koordineret udvikling af det samlede Vadehavsområde.

Bestyrelsen vil få en aktiv rolle ved at indgå samarbejdsaftaler, partnerskaber og aftaler om sponsorering, som kan medvirke til en positiv udvikling i nationalparken.

Nationalparkfond Vadehavet og nationalparkbestyrelsen

Nationalpark Vadehavet bliver oprettet som en fond. På den måde kan en selvstændig bestyrelse lede nationalparken og skaffe midler, indgå aftaler, købe fast ejendom og lignende.

Miljøministeren udpeger formanden for nationalparkbestyrelsen. Miljøministeren foreslår, at følgende myndigheder og organisationer får en plads i bestyrelsen for Nationalpark Vadehavet:

- Danmarks Naturfredningsforening
- Friluftsrådet
- Landbruget / fiskeriet / skovbruget
- Varde Kommune
- Esbjerg Kommune
- Fanø Kommune
- Tønder Kommune
- Skov- og Naturstyrelsen
- 2 medlemmer valgt af nationalparkrådet

Miljøministeren har mulighed for på baggrund af høringssvarene at udpege yderligere 4 medlemmer til bestyrelsen, som udover formanden kan bestå af op til 14 medlemmer.

Når hver myndighed og organisation har indstillet en mand og en kvinde, udpeger miljøministeren den endelige bestyrelse. Alle medlemmer af bestyrelsen skal så vidt muligt have en tilknytning til området, så man sikrer den lokale forankring. Bestyrelsen udpeges for fire år, og genudpegning kan kun ske én gang. Nationalparkbestyrelsen og dens sekretariat skal sikre den daglige administration af nationalparken og skal blandt andet udarbejde en nationalparkplan. Bestyrelsen sørger for, at arbejdet foregår i tæt dialog med et lokalt nationalparkråd, borgere, private lodsejere, interesseorganisationer, staten, regionen, kommuner, selvejende institutioner og andre med interesse for nationalparken.

Bestyrelsen har ikke mulighed for at indføre restriktioner eller på anden måde tvinge regler og bestemmelser igennem. Bestyrelsen kan derimod indgå frivillige aftaler med lodsejere om naturpleje og ændret drift – eller samarbejdsaftaler med foreninger og institutioner omkring formidling og markedsføring af nationalparken. Nationalparkbestyrelsen har også mulighed for at købe jord og ejendomme bl.a. i forbindelse med naturgenopretningsprojekter.

Nationalparkens økonomi

Nationalpark Vadehavet modtager et engangsbeløb fra staten til at starte med, og kommer derefter på finansloven.

Når Nationalpark Vadehavet er en realitet, får fonden et engangsbeløb fra staten på 6 mio. kr. Beløbet skal dække de første udgifter til at etablere og drive sekretariatet, udarbejde nationalparkplanen samt andre aktuelle opgaver.

Den første nationalparkplan forventes at ligge klar ved udgangen af 2012. Herefter får nationalparken en årlig bevilling på finansloven. Det præcise beløb vil blive fastlagt ud fra nationalparkplanen og bliver justeret, når nationalparkplanen skal revideres hvert sjette år.

Bestyrelsens muligheder

Bestyrelsen kan herudover skaffe penge til nationalparkens drift og udvikling via tilskudsordninger, lokal medfinansiering, partnerskaber og sponsorater. Nationalparken kan også modtage arv og gaver. Derudover kan bestyrelsen indgå samarbejdsaftaler med institutioner, fonde, foreninger, firmaer og andre, som kan have en interesse i at støtte nationalparken.

Bestyrelsen kan arbejde for, at lodsejere inden for nationalparken søger tilskud efter ordninger under landdistriktsprogrammet. Dette kan ske gennem dialog mellem lodsejere og den lokale aktionsgruppe (LAG). Andre relevante midler og tilskud kan komme fra kommuner, statslige ordninger vedrørende friluftsliv og partnerskaber eller tilskudsordninger under EU.

Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder kommuner har efter områdets udpegning som nationalpark i januar 2008 igangsat flere projekter i tilknytning til forvaltning, formidling og oplevelsesøkonomi, kulturhistorie, naturgenopretning og adgang i Vadehavsområdet, som vil komme nationalparken til gavn. Kommunerne har tilkendegivet, at de fortsat ønsker at tage et økonomisk medansvar for nationalparken. Kommunerne vil bl.a. gennemføre en bred vifte af projekter indenfor disse områder.

Forhold til myndighedernes planlægning og lovgivning

Staten og de fire kommuner; Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder, skal i deres planlægning følge reglerne for de internationale naturbeskyttelsesområder. Nationalparkbestyrelsen får ikke myndighedsopgaver, men skal arbejde for nationalparkens mål indenfor rammerne af den offentlige planlægning.

Staten og de fire kommuner; Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder, skal i deres planlægning følge reglerne for de internationale naturbeskyttelsesområder. Næsten hele nationalparken er i dag udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (97%). Her gælder en række regler for kommunens planlægning. Kommunerne må således ikke udlægge nye arealer til byudvikling eller sommerhuse, ligesom der ikke må planlægges for bl.a. større vejanlæg og tekniske anlæg.

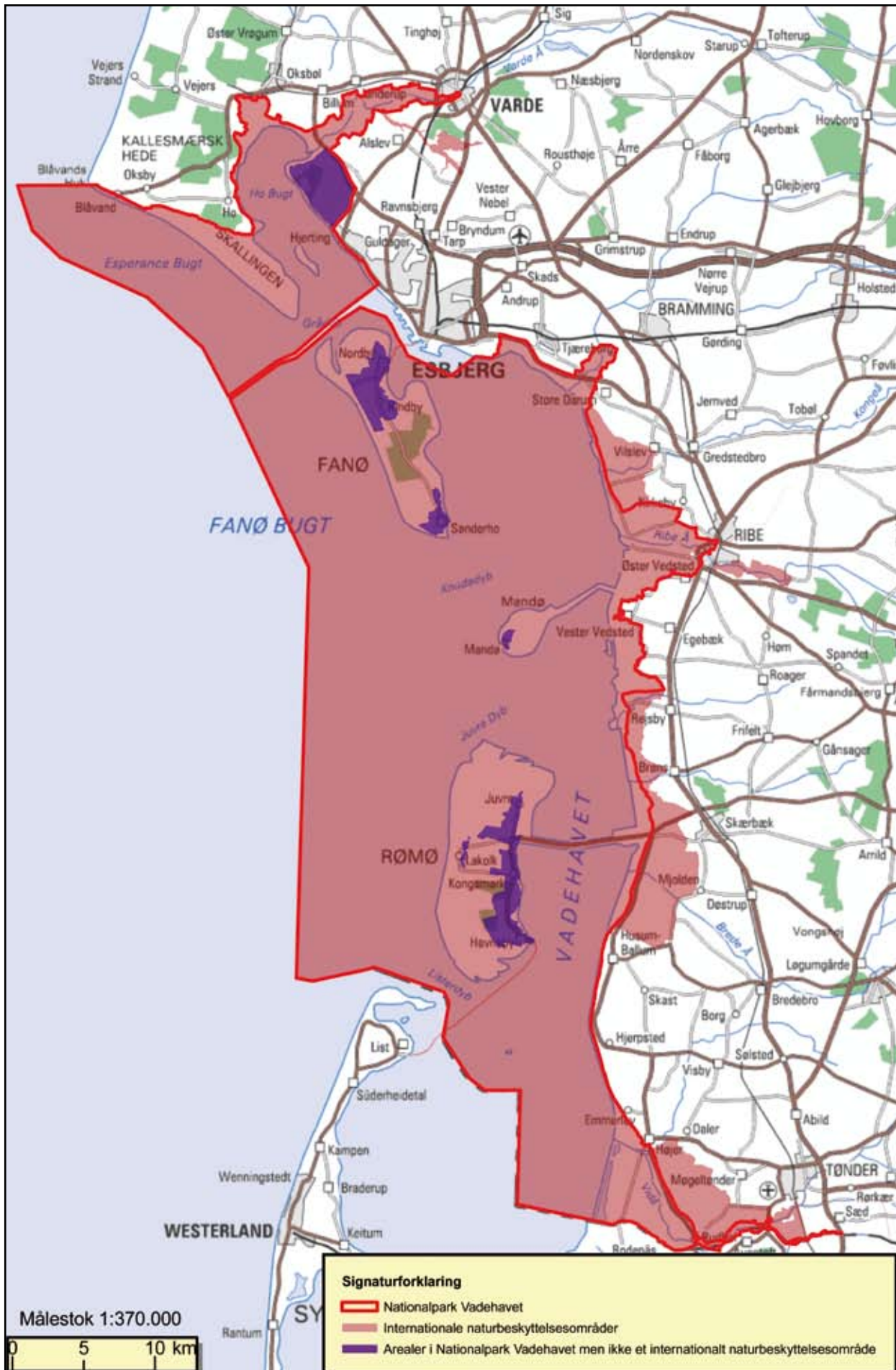
Hele nationalparken ligger desuden i kystnærhedszonen, hvor der gælder særlige planlægningsbestemmelser. Store dele af nationalparken er endvidere i den nuværende planlægning udpeget som værdifulde naturområder, landskabsområder og kulturmiljøer. Det forventes, at kommunerne arbejder for nationalparkens formål og målsætninger.

Nationalparkbestyrelsen får ikke myndighedsopgaver, men skal arbejde for de mål, der er sat for nationalparken. Der gælder altså det samme lovgrundlag indenfor som udenfor nationalparken. Beboere og lodsejere skal derfor ikke forholde sig til nye regler og restriktioner. En nationalpark ændrer heller ikke på de nuværende muligheder for at opføre driftsbygninger eller få tilladelser efter landzonereglerne.

Det betyder, at beboere eller besøgende i nationalparken fortsat skal søge om tilladelser de samme steder som hidtil. Det er fortsat kommunerne eller staten, der fører tilsyn med, at gældende regler overholdes indenfor de internationale naturbeskyttelsesområder og natur- og miljøregulering generelt.

Nationalparkbestyrelsens nationalparkplan må ikke stride imod myndighedernes planlægning. Det gælder bl.a. vandplaner, Natura 2000-planer, regionale udviklingsplaner, kommuneplaner og råstofplaner.

Nationalparkplanen skal også være i overensstemmelse med Vadehavsbekendtgørelsen og Tøndermarskloven. Vadehavsbekendtgørelsen omfatter hele nationalparken på nær Varde ådal, Fanø, Mandø, Rømø og de inddagede marskarealer, og fastsætter bestemmelser for bl.a. færdsel, jagt, fiskeri og diverse foranstaltninger på søterritoriet.

KORT OVER NATIONALPARK VADEHAVET MED INTERNATIONALE NATURBESKYTTELSESOMRÅDER

Om nationalparkloven

Hvad er en dansk nationalpark?

Loven fastlægger en række mål og kriterier for udpegning af nationalparker, men der er ikke noget entydigt svar på, hvad en dansk nationalpark skal indeholde, eller hvordan den skal se ud.

Den enkelte nationalpark skal sammen med andre nationalparker i Danmark repræsentere de vigtigste danske naturtyper. Nationalparken vil omfatte nogle af Danmarks mest enestående, og værdifulde naturområder og landskaber både til lands og til vands.

Formålet med en nationalpark er at styrke og udvikle den enestående danske natur, de storslåede landskaber og kulturhistoriske værdier – og samtidig give danskerne og andre besøgende bedre muligheder for at opleve, bruge og få viden om natur, landskab og kulturhistorie. Hertil kommer, at nationalparken vil kunne medvirke til at styrke den lokale erhvervsudvikling f.eks. i form af øget turisme.

Kan nationalparkens afgrænsning og indhold ændres?

I debatfasen kan der komme forslag til, at afgrænsningens eller bekendtgørelsens indhold skal ændres. Er der tale om store ændringer, som ministeren er enig i, skal nationalparkforslaget til ny debat. Er der tale om mindre ændringer, kan ministeren foretage justeringerne.

Når bekendtgørelsen er underskrevet, og nationalparken er oprettet, er nationalparkgrænsen fastlagt. Stiller enkelte lodsejere herefter forslag om en beskedent

udvidelse, som er i overensstemmelse med nationalparkens formål, kan miljøministeren ændre nationalparkens grænser uden at sende ændringerne i offentlig høring. Stilles der derimod forslag om større eller betydende ændringer af grænserne for nationalparken, betragtes det som en ændring af bekendtgørelsen, og det kan kun vedtages efter en ny beslutningsprocedure som fastlagt i nationalparkloven, herunder en offentlig høring på mindst 16 uger.

Hvordan bliver nationalparken organiseret?

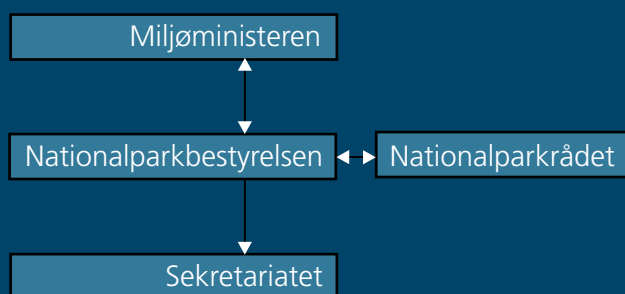
En nationalpark oprettes som en fond med en selvstændig bestyrelse (se side 11). Bestyrelsen er uafhængig af miljøministeren men er underlagt forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige regler samt statens regler for regnskab, budgetlægning, honorarer mv.

Bestyrelsen skal nedsætte et nationalparkråd, der rådgiver bestyrelsen og sikrer en bred, lokal indflydelse.

I arbejdet med at etablere, udvikle og drive nationalparken får bestyrelsen hjælp fra et sekretariat. Bestyrelsen vælger, hvor sekretariatet placeres samt hvilke opgaver, der skal prioriteres.

Hvad laver nationalparkbestyrelsen?

Nationalparkbestyrelsen etablerer og udvikler nationalparken. Den skal først og fremmest udarbejde en nationalparkplan, som derefter bliver revideret hvert sjette år. Det er bestyrelsens opgave at gennemføre nationalparkplanen inden for bekendtgørelsens rammer

ORGANISATIONSDIAGRAM

Det er miljøministeren, der udpeger formanden og bestyrelsens 7-14 medlemmer. Bestyrelsen sammensættes bl.a. af repræsentanter fra staten, de berørte kommuner, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, og mindst én til tre repræsentanter fra skovbrugets, landbrugets og fiskeriets organisationer.

og med udgangspunkt i det pilotprojekt, som danner grundlag for udpegningen af nationalparken.

Nationalparkplanen skal indeholde en beskrivelse af de natur- og landskabsmæssige og kulturhistoriske værdier – og indeholde mål for, hvordan disse værdier kan styrkes og udvikles. Der skal opstilles mål for udvikling af friluftsliv, formidling og erhverv i nationalparken. Målene skal være i overensstemmelse med nationalparkloven og med bekendtgørelsen for nationalparken, og må naturligvis ikke stride imod anden lovgivning. Planen skal også indeholde en beskrivelse af, hvordan de enkelte mål kan nås.

Bestyrelsen har mulighed for at klage til Naturklagenævnet over afgørelser fra kommune, region eller stat. Bestyrelsen kan også gøre indsigelse efter planloven og er klageberettiget efter naturbeskyttelsesloven, planloven, vandløbsloven, råstofloven og skovloven. Denne mulighed kan benyttes, hvis andre myndigheder udarbejder planer eller træffer afgørelser, der vil skabe problemer i forhold til nationalparkens målsætninger.

Nationalparkbestyrelsen skal sikre information og formidling af områdets værdier. Samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, kommuner, skoler, foreninger, selvejende institutioner og erhvervslivet er afgørende i forhold til at styrke mulighederne for friluftsliv og oplevelser samt for at understøtte den lokale udvikling. Bestyrelsen skal også medvirke til en fælles markedsføring af de danske nationalparker.

Hvad laver nationalparkrådet?

Nationalparkrådet rådgiver bestyrelsen om nationalparken og dens udvikling, og rådet kan også få opgaver af bestyrelsen. Det kan f.eks. være at skabe rammer for lokal debat og idéudvikling eller at nedsætte arbejdsgrupper for naturpleje eller friluftsliv, der kan give bestyrelse og sekretariat ideer til forbedringer i nationalparken.

Nationalparkrådet skal have en bred sammensætning og skal afspejle de interesser, der findes i nationalparken. På den måde sikres en bred lokal deltagelse og indflydelse. Medlemmerne skal som udgangspunkt have enten lokal tilknytning til nationalparken eller have særlige fagkunderskaber om forhold i parken. I rådet kan der også sidde personer, som hverken repræsenterer en organisation eller er lokale, men som har en stor interesse og indsigt i nationalparken.

Nationalparkrådet har 1-2 pladser i nationalparkbestyrelsen, og rådet vælger selv, hvilke personer der skal indstilles. Der kan dog ikke indstilles personer fra organisationer, som allerede har en plads i bestyrelsen.

Bilag 1: Udkast til bekendtgørelse om Nationalpark Vadehavet

I medfør af § 3, § 7, § 8, § 14, stk. 6, og § 29, stk. 3, i lov nr. 533 af 6. juni 2007 om nationalparker, fastsættes:

Kapitel 1

Formål og afgrænsning

§ 1. Bekendtgørelsen opretter Nationalpark Vadehavet for at styrke og udvikle naturen og indeholder regler for Nationalparkfond Vadehavet.

Stk. 2. Bekendtgørelsen omfatter de arealer, der er vist på kortbilag 1 (se kort side 4-5).

§ 2. Formålet med at oprette Nationalpark Vadehavet er

- 1) at bevare, styrke og udvikle naturen, dens mangfoldighed, sammenhæng og dynamik, især for de internationalt betydningsfulde lavvandede havområder, vadeflader, marskarealer og øvrige kystnære naturarealer,
- 2) at bevare og styrke de landskabelige og geologiske værdier i det unikke vadehavslandskab,
- 3) at bevare og styrke nationalparkens kulturhistoriske værdier,
- 4) at styrke mulighederne for særlige naturoplevelser, kulturhistoriske oplevelser og friluftsliv i vadehavslandskabet,
- 5) at styrke forskning, undervisning, naturvejledning og formidling af vadehavslandskabets værdier,
- 6) at understøtte en udvikling til gavn for lokalsamfundet, herunder erhvervslivet, med respekt for beskyttelsesinteresserne og
- 7) at bidrage til en koordineret udvikling af det dansk-tysk-nederlandske vadehavsområde

Kapitel 2

Målsætninger for nationalparkens udvikling

§ 3. Ved udviklingen af Nationalpark Vadehavet skal følgende overordnede målsætninger lægges til grund:

- 1) De væsentligste naturtyper som lavvandede havområder, tidevandsrender, vadeflader, åmundiger, marsk og strandenge, sandflader og klitter skal bevares og deres kvalitet og mangfoldighed skal styrkes. De skal beskyttes mod indgreb i den naturlige tidevandsdynamik, næringsstofbelastning, invasive arter, forstyrrelse af fauna m.v. og bevares som bæredygtige og dynamiske økosystemer med naturlig dynamik.
- 2) Kulturskabte naturarealer som ferske enge og klægrave skal bevares og deres kvalitet og mangfoldighed skal styrkes, og der skal bevares og fremmes en landbrugsdrift, som sikrer kulturlandskabet og områdets karakterarter.
- 3) Nationalparkens karaktergivende landskabslementer og markante geologiske formationer skal bevares og synliggøres, og den dynamiske

landskabsdannelse af klit- og marskområder skal fremmes.

- 4) Kulturmiljøer og kulturhistoriske helheder og enkelt-elementer, der fortæller om Vadehavet skal bevares, synliggøres og gøres tilgængelige, herunder kystsikringsanlæg, afvandings- og bevandingssystemer, landbrug og bebyggelse på værft, marsk og geest, jagt, fiskeri og søfart, grænselandets historie og rekreation.
- 5) Mulighederne for friluftsliv, naturoplevelser og kulturhistoriske oplevelser skal styrkes.
- 6) Udviklingen af friluftsliv og turisme skal ske på et bæredygtigt grundlag og i samarbejde med lokal befolkningen, turisterhvervet og områdes formidlingsinstitutioner.
- 7) Særligt sårbare naturområder skal beskyttes mod slitage og forstyrrelse gennem formidling og planlægning af zoner, stiforløb m.v.
- 8) Naturvejledning og formidling af nationalparkens landskab, natur- og kulturhistoriske værdier og friluftsmæssige muligheder skal styrkes og udvikles i samarbejde med lokale aktører gennem udbygning og koordinering af aktiviteter, etablering af servicefunktioner og faciliteter.
- 9) Forskning skal understøttes og undervisning styrkes gennem etablering af faciliteter og undervisnings-tilbud, herunder tilbud der fremmer natur-, kultur- og miljøbevidstheden hos børn og unge.
- 10) Udviklingen af nationalparken skal ske i samspil med omgivelserne.
- 11) Nationalparken skal udvikles i samarbejde med Det Trilaterale Vadehavssamarbejde.
- 12) Nationalparkens udvikling skal følges og evalueres.

Kapitel 3

Kommune- og lokalplanlægning

§ 4. Nationalpark Vadehavet omfatter internationale naturbeskyttelsesområder, der er vist på kortbilag 2 (se kort side 15).

Stk. 2. I områderne må der i henhold til bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ikke:

- 1) Udlægges nye arealer til byzone eller til sommerhusområde.
- 2) Planlægges nye større vejanlæg eller sideanlæg i form af servicestationer, materialepladser og lign.
- 3) Planlægges nye eller væsentlige udvidelser af andre trafikalanlæg og tekniske anlæg og lign., f.eks. lufthavne, flyvepladser, jernbaner, havne, opfyldninger på søterritoriet, luftledningsanlæg, vindmølleklynger og -parker, lossepladser og anlæg for deponering.
- 4) Udlægges nye områder til råstofindvinding på land.

Stk. 3. Det følger af den i stk. 2 nævnte bekendtgørelse, at der dog kan planlægges for foranstaltninger, som vil medføre forbedringer af naturforholdene i de berørte områder.

Stk. 4. By- og Landskabsstyrelsen kan tillade fravigelse af stk. 2, efter reglerne herom i den nævnte bekendtgørelse.

Kapitel 4

Nationalparkfond Vadehavet

§ 5. Nationalparkfond Vadehavet har til formål at etablere og udvikle Nationalpark Vadehavet.

§ 6. Nationalparkfond Vadehavet ledes af en bredt sammensat bestyrelse, der udpeges af miljøministeren. Medlemmerne skal så vidt muligt have lokal tilknytning.

Stk. 2. Fonden afholder udgifterne til et sekretariat, der bistår bestyrelsen i dens arbejde og udfører opgaver i forbindelse med administration af fondens midler, planlægning og information mv.

§ 7. Nationalparkfond Vadehavet udarbejder en nationalparkplan for etablering og udvikling af nationalparken, og fonden skal virke for, at planen gennemføres.

Stk. 2. Nationalparkplanen skal være vedtaget senest den 31. december 2012.

Stk. 3. Nationalparkplanen må ikke stride mod:

- 1) Lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.
- 2) Bekendtgørelse om fredning og vildtreservat i Vadehavet.

Stk. 4. Fonden skal sikre, at der informeres om nationalparken, og at befolkningen inddrages i beslutninger om planlægningen, udviklingen og driften af nationalparken.

Stk. 5. Fonden udfører i øvrigt de opgaver, der er fastlagt om fonde i lov om nationalparker.

§ 8. Nationalparkfond Vadehavet nedsætter et nationalparkråd

for Nationalpark Vadehavet, der skal være rådgivende for nationalparkbestyrelsen i sager af større betydning og om principielle spørgsmål.

Stk. 2. Nationalparkrådet nedsættes for en periode, der svarer til bestyrelsens funktionsperiode.

§ 9. For at realisere den i § 7 nævnte nationalparkplan, kan Nationalparkfond Vadehavet indenfor formålet med nationalparken anvende de virkemidler, der fremgår af § 14, stk. 1-5, i lov om nationalparker.

Kapitel 5

Administrative bestemmelser og ikrafttrædelse

§ 10. Nationalparkfond Vadehavet kan fastsætte vilkår i forbindelse med indgåelse af aftaler om ydelse af lån og tilskud m.v. efter § 14 i lov om nationalparker.

Stk. 2. Fonden påser, at tilskud og lån m.v. anvendes i overensstemmelse med vilkårene for tilskuddet eller lånet.

Stk. 3. Fonden kan bestemme, at tilsagn om tilskud helt eller delvis skal bortfalde, at tilskud skal tilbagebetales eller lån opsiges, hvis tilskudsforudsætningerne eller vilkårene ikke overholdes.

Stk. 4. Tilsvarende gælder, hvor der er givet urigtige eller vildledende oplysninger, eller modtageren har fortiet oplysninger af betydning for fondens afgørelse.

§ 11. Nationalparkfondens vedtagelse af en nationalparkplan kan påklages til Naturklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål efter reglerne i kapitel 6 i lov om nationalparker.

§ 12. Bekendtgørelsen træder i kraft den xxxx. 2010.

Miljøministeriet, 2010
/

Bilag 2: Resumé af miljøvurdering

Der er i henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer (Lov nr. 316 af 5. maj 2004, som ændret ved Lov nr. 250 af 31. marts 2009) udarbejdet en miljøvurdering af udkast til bekendtgørelse om Nationalpark Vadehavet. Miljøvurderingen er i offentlig høring frem til den 9. september 2010. Miljøvurderingen og tilhørende klagevejledning kan læses i sin helhed på www.danmarksnationalparker.dk.

Formål, indhold og forhold til andre planer

Formålet med bekendtgørelsen er at oprette Nationalpark Vadehavet og fastsætte regler for nationalparkbestyrelsens arbejde.

Miljøvurderingen er udarbejdet i forhold til det alternativ, at der ikke oprettes en nationalpark (nul-alternativ). Der er for en række miljøparametre givet en status for området i dag og den forventede udvikling, hvis en nationalpark ikke oprettes. Der er derefter foretaget en vurdering af positive og negative miljøkonsekvenser ved oprettelsen af en nationalpark. Følgende miljøparametre indgår i miljøvurderingen:

- Geologi og landskab
- Naturværdier
- Kulturarv
- Befolkning – sikkerhed og friluftsliv
- Erhverv

Nationalparkbestyrelsen har til opgave at udarbejde og gennemføre en nationalparkplan. Planen må ikke stride mod vandplaner og Natura 2000 planer for skov og natur, regionale udviklingsplaner, kommuneplaner, lokalplaner eller råstofplaner. En bestyrelse kan gøre indsigelse efter planloven og er klageberettiget efter naturbeskyttelsesloven, planloven, vandløbsloven, råstofloven og skovloven.

Geologi og landskab

Vadehavsområdet er et dynamisk område under stadig udvikling og påvirkning af tidevand og vind. Området er karakteriseret af de flade og åbne inddigede marsklandskaber med det vidtstrakte udsyn. Vadehavsøerne og Skallingen adskiller sig væsentligt fra det øvrige landskab ved at være mere sammensat af landbrugsområder og store sammenhængende naturområder. Der findes en del landskabsmæssige fredninger i området. Det vurderes, at der med oprettelsen af nationalparken vil ske en styrkelse af områdets geologiske og landskabelige værdier bl.a. gennem en øget formidling.

Naturværdier

Områdets væsentligste naturtyper omfatter lavvandede havområder, tidevandsrender, vadeblader, åmundinger, marsk og strandenge, sandflader og klitter. Varde Å's udmunding er Danmarks eneste naturlige, tidevandspåvirkede flodmunding. Nationalpark Vadehavet rummer naturtyper af national og international betydning samt et stort antal dyre- og plantearter af international betydning. Det vurderes, at der med oprettelsen af nationalparken vil ske en styrkelse af naturværdierne i området

bl.a. gennem frivillige aftaler om omlægning til vedvarende græs. På denne måde kan tilførslen af næringsstoffer formindskes, og yngleområder for engfuglene forbedres.

Kulturarv

Nationalparken rummer kulturhistoriske værdier af international værdi som understreger områdets særpræg og identitet. Det vurderes, at oprettelsen af en nationalpark kan føre til en styrkelse af de kulturhistoriske værdier bl.a. gennem formidling. Nationalparkbestyrelsen kan derigennem arbejde for at sikre en fortsat opmærksomhed omkring kulturarven i området.

Befolkning – sikkerhed og friluftsliv

Højvandsbeskyttelse har altid haft en høj prioritet i området, og Nationalpark Vadehavet vil være omfattet af de bestemmelser, som gælder for højvands- og kystbeskyttelse. Naturen er et stort aktiv for områdets friluftsliv. Mulighederne for friluftsliv er allerede i dag meget varieret. Det vurderes, at der med oprettelsen af en nationalpark vil blive mulighed for flere faciliteter og tilbud om naturoplevelser og friluftsliv. Det må forventes, at der kommer flere besøgende til området, men nationalparkbestyrelsen kan gennem en målrettet planlægning, f.eks. gennem en zonerings, tage hensyn til lokalbefolkningen og forsøge at imødegå et evt. pres på naturen.

Erhverv

Turisterhvervet er et væsentligt erhverv i Vadehavsregionen. Det vurderes, at der med oprettelsen af en nationalpark vil ske en vækst indenfor turisterhvervet. Landbruget og dets følgerhverv er væsentlige i området. Nationalparken vil ikke få erhvervsøkonomiske konsekvenser for den enkelte landmand. I forbindelse med en evt. omlægning af driften til vedvarende græs kan der på kort sigt ske en nedgang i beskæftigelsen, men det vurderes, at en væsentlig del af arbejdsstyrken har fundet anden beskæftigelse indenfor en 10-årig periode. Det vurderes, at nationalparken samlet set vil give øget mulighed for at tilbyde oplevelser og afsætte lokale produkter såsom fødevarer og kunsthåndværk.

Offentlige møder

Skov- og Naturstyrelsen gennemfører sammen med Varde, Esbjerg, Fanø og Tønder kommuner offentlige møder om forslaget til Nationalpark Vadehavet. Du kan læse mere om møderne på www.danmarksnationalparker.dk. Møderne vil også blive annonceret i pressen.

Hvis du vil vide mere

Læs mere på nationalparkernes hjemmeside www.danmarksnationalparker.dk

Her kan du give din mening til kende

Høringssvar sendes til Skov- og Naturstyrelsen senest torsdag den 9. september 2010.

Ministeren medtager alle indkomne høringssvar i sin beslutning om Nationalpark Vadehavet inden bekendtgørelsen underskrives.

Du kan også deltage i debatten med idéer og forslag på: www.danmarksnationalparker.dk

Foto: Biopix, Annette Bruhn/JydskeVestkysten,
John Frikke, Ivar Gram, Søren Rask,
Lars M. Rasmussen, Scanpix, Bert Wiklund
Tryk: Rosendahls/Fihl-Jensen
Layout: Page Leroy-Cruce
Oplag: 11.200
ISBN: 978-87-7279-861-5
WEB: 978-87-7279-862-2

Kontaktinformationer

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
E: sns@sns.dk
T: 72 54 20 00

Kommunernes
Vadehavssekretariat
Torvegade 74
6700 Esbjerg
E: thc@esbjergkommune.dk
T: 76 16 13 24

Skov- og Naturstyrelsen,
Blåvandshuk
Ålholtvej 1
6840 Oksbøl
E: blaavandshuk@sns.dk
T: 76 54 10 20

Skov- og Naturstyrelsen,
Vadehavet
Skovridervej 3
6510 Gråm
E: vadehavet@sns.dk
T: 74 82 61 05